

ds De Standaard

DAGBLAD. WWW.STANDAARD.BE
DINSDAG 4 FEBRUARI 2020

Strijd om Idlib escaleert

Doden bij clash tussen Turkse en Syrische soldaten

2-3

Moeten de klokken 's nachts zwijgen?

het verhaal 12-13

Koninklijke Bibliotheek bezit nazi-roofkunst

De kunstcollectie van de Joodse familie Dorville werd in 1942 gedwongen verkocht. Haar aquarel van Félicien Rops zit in de Koninklijke Bibliotheek.

La buveuse d'absinthe van Félicien Rops. © Koninklijke Bibliotheek Brussel

VAN ONZE REDACTEUR

GEERT SELS

BRUSSEL | De Duitse minister van Cultuur Monika Grütters (CDU) gaf twee weken geleden in Berlijn drie kunstwerken terug aan de erven van Armand Dorville (*DS 23 januari*). Nadat de man in 1941 was overleden, kwam zijn kunstverzameling in handen van een arische beheerder. Die besloot ze te veilen in Nice. Er waren vier dagen nodig om de 450 loten erdoor te jassen.

De drie werken die Grütters onlangs teruggaf, waren in München beland. Ze bevonden zich in de collectie van de zoon van nazi-kunstinkoper Hildebrand Gurlitt. Toen diens verzameling van 1.500 werken vijf jaar geleden aan het licht kwam, stond Duitsland met de billen bloot.

Ook het Louvre kwam recentelijk in opspraak met kunstwerken van Dorville. Het Franse museum had in 1942 een gezant naar Nice gestuurd. Die kwam terug met twaalf stukken, die zich nog altijd in de collectie bevinden. Toen de Franse kunsthistorica Emmanuelle Polack er vorig jaar drie opvroeg voor een expositie in het Mémorial de la Shoah in Parijs, bracht ze het Louvre in verlegenheid door ze prompt te claimen voor de erven Dorville.

Veilingetiket

Uit een onderzoek van deze krant blijkt dat ook de Koninklijke Bibliotheek in Brussel een werk uit de collectie-Dorville in depot heeft. Het gaat om *La buveuse d'absinthe*, een aquarel van Félicien Rops uit 1876. De Bibliotheek kreeg het stuk via een omweg in haar bezit: ze kocht het in 1968 bij een Franse kunsthandelaar aan. De documentatie maakt duidelijk dat het om dezelfde aquarel gaat als diegene die tijdens de Tweede Wereldoorlog in Nice werd geveild.

De veiling werd indertijd geanonimiseerd en gepresenteerd als *Vente du cabinet d'un amateur parisien*. Een exemplaar van de catalogus is bewaard in het archief van Parijs. De aquarel staat er aangeduid als lot nummer 370. Het is een van de werken waarvan een afbeelding is afgedrukt, zodat het makkelijk te herkennen is. Helemaal duidelijk wordt het als de conservator van het Prentenkabinet van de Koninklijke Bibliotheek ons in het depot de werken van

De Bibliotheek kocht het werk in 1968 bij een Franse kunsthandelaar aan. 'We hebben die aquarel in goed vertrouwen gekocht'

Félicien Rops laat zien. *De absintdrinkster* zit in het aanbod en draagt een veilingetiket op de rug. Dat neemt alle twijfels weg. *Vente du cabinet d'un amateur* staat erop, en bij de verwijzing naar het catalogusnummer is in handschrift '370' ingevuld.

In een overzichtswerk waarin de Bibliotheek haar aankopen per decennium groepeerde, staat de aquarel mee opgelijst. Bij de herkomst is de duistere voorgeschiedenis zowaar vermeld: 'Verzameling Dorville, geveild te Nice in 1942.'

Teruggave of vergoeding?

De Bibliotheek beschouwt de aquarel als belangrijk Belgisch patrimonium. 'Het is een bekend stuk,' zegt Joris Van Grieken, de conservator van het Prentenkabinet, 'dat regelmatig gepubliceerd is en verschillende keren uitgeleend voor exposities. In 1985 was het een onderdeel van de grote Rops-expo die in Brussel in de Botanique liep, en vervolgens Parijs en Nice aandeed.'

Hoewel de herkomst in haar eigen catalogus vermeld is, had de Bibliotheek niet in de gaten dat het om roofkunst kon gaan. 'We hebben de aquarel in 1968 in goed vertrouwen gekocht,' zegt interim-directrice Sara Lammens. 'Na de oorlog heeft de Bibliotheek duizenden werken gekocht, waarop wellicht niet altijd een grondig herkomstonderzoek gevoerd is. Vaak kon dat niet, omdat op de markt stukken werden aangeboden waarvan een stuk historiek ontbrak.'

De Bibliotheek gaat de zaak verder onderzoeken. Lammens: 'Mocht blijken dat het effectief om roofkunst gaat en de nabestaanden na de oorlog nooit werden vergoed, dan zullen we alle opties bekijken. Ook die van teruggave of vergoeding.'

• Blz. D2-D3 berichtgeving.